

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства

освіти і науки України

від «___» ___ 20__ р. № ___

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 08 Право
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 081 Право
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2022**

I. Преамбула

Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (далі – Стандарт), ступінь доктора філософії галузі знань 08 Право науки за спеціальністю 081 Право, Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від __. __.2022 р. № __.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № _____ сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ:

Бойко Андрій Михайлович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального та кримінального процесуального права Національного університету «Києво-Могилянська академія» (голова підкомісії);

Бурдін Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (заступник голови підкомісії);

Шимон Світлана Іванівна, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри підприємницького та корпоративного права Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (секретар підкомісії);

Азаров Денис Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент; декан факультету правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Гаруст Юрій Віталійович, доктор юридичних наук, професор; завідувач відділом актуальних питань філософії права, юридичної лінгвістики, аспірантури та докторантури Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права» м. Київ;

Годованик Євген Валентинович, доктор юридичних наук, доцент; професор кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету;

Дідич Тарас Олегович, доктор юридичних наук, професор; професор кафедри теорії та історії права та держави Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Кагановська Тетяна Євгенівна, доктор юридичних наук, професор; ректор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Калиновський Богдан Валерійович, доктор юридичних наук, професор; завідувач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ;

Легеца Юлія Олександрівна, доктор юридичних наук, професор; професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

Пацурківський Петро Станіславович, доктор юридичних наук, професор; професор кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Степанова Тетяна Валеріївна, доктор юридичних наук, професор; завідувачка кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Хилюк Світлана Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент; директорка Школи права Українського католицького університету.

Фахову експертизу проводили:

Барабаш Юрій Григорович, доктор юридичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Лазур Ярослав Володимирович, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Ужгородського національного університету;

Соколенко Ольга Леонідівна, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Методичну експертизу проводили:

Бахрушин Володимир Євгенович, доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри системного аналізу та обчислювальної математики Національного університету «Запорізька політехніка»

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від __.__.2022 р. № __.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від __.__.2022 р. № __.

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від __.__.2022 р. № __.

Стандарт погоджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол від __.__.2022 р. № __.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Форм навчання	Очна (денна), заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з права
Кваліфікація в дипломі	Ступінь освіти – доктор філософії Галузь знань – 08 Право Спеціальність – 081 Право
Додаткові вимоги до правил прийому	
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт діяльності:</i> комплексні проблеми і дослідницькі проекти в галузі права, ефективність їх дослідження і розв'язання для поступу юридичної науки, творення права та правозастосування; методологічні підходи і методи науково-правових досліджень, стратегії міждисциплінарного дослідження.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі права, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та вдосконалення творення права та правозастосування.</p>

	<p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> комплекс доктрин, теорій, принципів, методів, концепцій, понять, категорій, підходів до творення, застосування та тлумачення права як універсального способу регулювання суспільних відносин; функціонування і трансформація правових вчень та ідей.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> методологічні підходи сучасної юридичної науки, сучасні методики викладання права, сучасні цифрові технології.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> комунікаційне обладнання, інформаційні засоби, що застосовуються у професійній діяльності.</p>
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Посади наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти.

III. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь магістра зі спеціальностей 081 Право або 261 Міжнародне право.

IV. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії складається з освітньої та наукової складових. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

V Перелік обов'язкових компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері права на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері права та дотичних до нього міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

СК3. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері права, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку юридичної науки, законодавства та практики його застосування.

СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері права, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати доктринальне тлумачення норм національного та міжнародного права, моделювати оптимальні варіанти вирішення складних проблем, прогнозувати їх правові наслідки.

СК8. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

VI. Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень з права, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання інститутів права, історії світової та вітчизняної правової думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасному розвитку права.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання, законопроектну та правозастосовчу практику і розв'язувати значущі наукові правові проблеми з врахуванням соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та соціально-психологічних аспектів.

РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері права або на її межі з іншими спеціальностями і передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики творення права та правозастосування .</p> <p>Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p> <p>Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).</p>

VIII. Вимоги до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм

Для міждисциплінарних освітньо-наукових програм для зазначення спеціальності 081 Право в освітній кваліфікації необхідно забезпечити набуття здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти компетентностей ЗК3, ЗК4, СК1, СК2, СК3, СК6, СК7, СК8 та здобуття ними результатів навчання РН1, РН2, РН4, РН5, РН6, РН7, РН8.

IX Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)

Повна назва Професійного стандарту, його реквізити та (або) посилання на документ	Професійного стандарту не існує
Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю певного Професійного стандарту	

X. Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткове регулювання не запроваджено.

XI. Додаткові вимоги до структури освітніх програм, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткове регулювання не запроваджено.

ХІІ. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Закон «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
4. Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
6. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019 – <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>
7. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, зі змінами.
8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р., № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р., № 584).
9. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/033-Filosofiya-bakalavr.28.07-1.pdf>];
10. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2021/03/19/033_Filosofiya_mahistr_18_03_21_328_22.03.docx].

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки докторів філософії за спеціальністю 081 Право стосовно:

- обсягу освітньої програми для здобуття освітнього ступеня «доктор філософії» зі спеціальності 081 Право;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти;
- вимог до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм.

Вимоги до компетентностей і результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, а таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей і результатів навчання. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Рекомендовані джерела

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей)
<http://www.unideusto.org/tuningeu>.
2. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=82:bolonskyi-protseesu-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>
3. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80>.
4. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
5. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceead970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
6. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf
7. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>; <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>

8. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013
 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння/навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність та автономія АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн1	Ум1	К1	АВ1, АВ2
ЗК2	Зн1	Ум1, 2, 3		

ЗК3			К1, К2	
ЗК4		УМ2		АВ1
ЗК5	ЗН1	УМ2		АВ1
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК1	ЗН1	УМ1	К1	АВ1, АВ2
СК2			К2	
СК3	ЗН1	УМ1		АВ1
СК4			К1	
СК5		УМ2		АВ1
СК6		УМ1		АВ1
СК7	ЗН1	УМ3	К2	АВ1
СК8	ЗН1	УМ1	К2	АВ1

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності												
	Інтегральна компетентність												
	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.												
	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові, предметні) компетентності							
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8
1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень з права, отримання нових знань та здійснення інновацій.		+		+	+	+		+	+	+	+	+	
2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.		+	+			+	+		+				
3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання інститутів права, історії світової та вітчизняної правової думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасному розвитку права.	+					+		+				+	+
4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.	+	+	+	+	+		+	+			+	+	+
5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань		+		+	+	+		+	+		+		+

щодо досліджуваної проблеми.														
6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.	+							+			+	+	+	
7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.											+		+	
8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання, законопроектну та правозастосовчу практику і розв'язувати значущі наукові правові проблеми з врахуванням соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та соціально-психологічних аспектів.		+		+	+	+		+				+	+	+
9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.												+		+
10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.		+			+	+					+	+	+	+